

	СИЛАБУС ДВВ «Філософія як спосіб життя»	
	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
	Галузь знань	Освіта\Педагогіка; Культура, мистецтво та гуманітарні науки
	Спеціальність	Усі спеціальності
	Освітня програма	
	Вид дисципліни	вибіркова
	Рік підготовки, семестр	3 рік підготовки, 1 семестр
	загальна кількість годин/кредитів	90 годин / 3 кредити
	Мова викладання	українська
1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
ІПБ викладача	Корнієнко Світлана Григорівна	
Кафедра	філософії	
Посада	професор кафедри філософії	
Науковий ступінь	Доктор філософських наук	
Вчене звання	доцент	
Наукові профілі		
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	Вул.Валентинівська, б.2., корпус В, к.311	
Контактна інформація викладача:		
2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до <u>«Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)»</u> і закріплена Програмою навчальної дисципліни. Система вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами, передбачає такі базові вимоги: - не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь; - регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал; - здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни; - системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою; - обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях. Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає бали, необхідні для здобуття бажаного підсумкового балу. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж <u>35</u> за всіма видами робіт протягом семестру. Якщо накопичувальний бал нижче <u>35</u> балів, здобувач вважається неуспішним і не допускається до складання іспиту.		
Пререквізити навчальної дисципліни	Опанування курсу «Філософія як спосіб життя» ґрунтується на засадах інтеграції теоретичних і практичних знань, здобутих студентами під час оволодіння попередніми освітніми компонентами, їхнього особистісного та професійного досвіду, фахової майстерності. Міждисциплінарні зв'язки вивчення курсу «Філософія як спосіб життя» базується на засадах інтеграції теоретичних і практичних знань, отриманих студентами на попередніх курсах та безпосередньо їх особистісному та професійному досвіді. Навчальні дисципліни, що мають безпосередній зв'язок із предметним полем курсу «Філософія як спосіб життя»: «Філософія», «Філософія культури і мистецтва», «Теорія і практика філософського консультування», «Філософія стилю та іміджу», «Арт-терапія у стилях життя людини», «Філософія б'єлдунгу».	

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення дисципліни навчальної	Курс «Філософія як спосіб життя» зорієнтований на осмислення специфіки розуміння філософії не як академічної дисципліни, а як життєвої практики саморефлексії, вибору, дії та трансформації філософського мислення в повсякденних контекстах. Формування у здобувачів поглибленого розуміння як філософські практики формують етичну суб'єктність, опір, автентичність і гідність в умовах сучасного світу. Філософія як спосіб життя – це екзистенційно-просвітницька концепція і комплексна програма «практик життєтворчості», в основі якої етичні принципи відповідальності, доброчесності, поваги до Іншого та розуміння себе самого. Практики життєтворчості відомих філософів є доведенням того факту, що філософія є вагомою складовою життєвого шляху, що включає етику, рефлексію, самопізнання, а також практики філософського письма, медитації, інтерв'ї та дискусій як засобів філософського осмислення дійсності. «Філософія як спосіб життя» як навчальний курс охоплює різні аспекти, включаючи духовний, соціальний, психічний, екзистенційний рівні самоформування і турботи про себе. Осмислення феномена життя крізь призму історико-філософської проблематики дозволить зрозуміти ключові філософсько-антропологічні параметри «способу життя» та дослідити їх еволюцію й актуалізацію в сучасних соціокультурних контекстах, що змінюється в залежності від світоглядних, духовно-моральних, ідеалів та цінностей, що панують у суспільній свідомості в різні історичні епохи. Різні філософські системи та культури – східна, західна, англо-саксонська та українська заклали різні основи «способу життя», але розуміння філософії як форми життя і дії дозволяє створювати власні моделі життєтворчості як соціокультурні синтези. Навчальна дисципліна «Філософія як спосіб життя» сприяє формуванню світоглядної та методологічної компетентності, що забезпечує здатність розв'язувати комплексні проблеми у власних практиках життєтворчості, а також в дослідницько-інноваційної діяльності майбутніх педагогів, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни <u>«Філософія як спосіб життя»</u> є світоглядно-практична підготовка бакалаврів до рефлексії над життєвими орієнтирами, цінностями, формами і моделями життєтворчості; формування глибокого розуміння соціальних, культурних, філософських основ людського життя, ключових моментів ефективного самотворення. Завдання дисципліни: дати систему комплексних національних і загальнолюдських знань про філософський спосіб життя як основу «мистецтва жити» на основі синтетичного поєднання філософського, соціально-культурного, морально-етичного, культурологічного підходів, які б розвивали критичне, системне та проєктивне мислення, що виключає догматизацію, сакралізацію, міфологізацію та недоброчесність у життєвих практичній та освітньо-науковій діяльності майбутніх вчителів.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	Завдання навчальної дисципліни <u>«Філософія як спосіб життя»</u>: - формування гуманістичного мислення; - засвоєння технік і прийомів переосмислення наявних і створення нових цілісних знань щодо різних видів історичного, культурного, суспільного, національного і загальнолюдського досвіду, екзистенційно-антропологічного виміру філософії як способу життя; - формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів доброчесності) та загальнокультурного кругозору; - обґрунтування феноменологічних, культурно-антропологічних,

	соціально-практичних смислів філософії як способу життя, дослідження різних аспектів життєтворчості людини, а також розуміння специфіки національних традицій у контекстах становлення культури «самоформування і турботи про себе.
4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	
Сформовані компетентності	ІК 1. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у різних галузях, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	Спеціальні (фахові) СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
Програмні результати навчання	ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях. ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПРН 13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК	
Основними напрямками застосування набутих навичок за курсом у професійній діяльності студента є викладацька, навчально-виховна та організаційна діяльність у галузі фахової передвищої й загальної середньої освіти та дотичних до неї сферах.	
6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
Проблемна лекція, частково-пошукові методи, дослідницькі, презентації, ілюстрації, кейс-стаді, тренінги, ділові ігри, дискусії, складання ментальних карт, написання тез доповіді, есе, Активні методи навчання (сторітеллінг, метод аналізу кейсів, метод «інциденту», баскетметод, метод інверсії, формат одного запитання, гра-симуляція, дебріфінг, веб-квест тощо)	

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ				
Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Історичний вимір, теоретико-методологічні основи та ціннісні орієнтири філософії як способу життя.				
Тема 1. Філософія як специфічна практика життєтворчості, «мистецтва жити»	2	1		2
Тема 2. Соціокультурна визначеність філософських концепції способу життя та їх історичні трансформації	2	1		2
Тема 3. Концептуалізація філософського стилю життя в історичній ретроспективі західного суспільства	2			4
Тема 4. Філософія як спосіб життя в культурі Сходу.	2	1		4

Тема 5. Життя як соціокультурна форма об'єктивізації національних смислів	2			4
Модуль 2. Філософія як метасмисл мистецтва жити				
Тема 6. Суспільство знань як нова життєва реальність	1	1		5
Тема 7. Саморозвиток людини як відповідь на імперативи інформаційного суспільства	1	1		5
Тема 8. Людина у суспільстві ризику: нові перспективи філософії як стилю життя	1	1		6
Тема 9. Смислові орієнтири філософського способу життя у суспільстві споживання і культурі дозвілля.	1			4
Тема 10. Гендерний вимір життєтворчості.	1	1		4
Модуль 3. Сучасні стратегії життєтворчості та практики мистецтва жити				
Тема 11. Життєвий проект як свобода творчості та джерело потенційних ризиків	1	1		2
Тема 12. Концепція освітнього коучингу у життєвих проєктах.	1			2
Тема 13. Філософські практики консультування у життєвих моделях сучасної людини.	1	1		2
Тема 14. Філософська терапія як рефлексія та саморефлексія у моделях життєтворчості.	1			2
Тема 15. Трансформації життєвих практик у воєнних умовах.	1	1		2
Всього 90 год.	20	10		60
8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ				
Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.				
Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS				
Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою		Значення оцінки	
90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками			
82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок			
74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок			
69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності			
60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)			
35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання			
1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу –			

	досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		
ФОРМА КОНТРОЛЮ		іспит	
Розподіл рейтингових балів за видами контролю			
Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій	-	8	-
Підготовка та робота на семінарському занятті	4	7	28
Робота на практичному занятті			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	4	8	32
Модульний контроль			
Виконання і захист ІНДЗ			
Залік	40	1	40
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА			
Базова			
1. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. Харків, 2022. 464 с. 2. Воронкова В., Нікітенко В. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика; монографія. Львів-Торунь : Liha-Pres. 2022. 460 с. 3. Голідей Р., Генсільман С. Стоїцизм на кожен день. 366 роздумів про мудрість, стійкість і мистецтво жити / пер. з англ. А. Яшук; 6-те вид. Київ: Наш Формат, 2024. 464 с. 4. Гордер Ю. Нині світ у наших руках / Пер. з норв. М. Никончук. Львів : Літопис, 2023. 120 с. 5. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків: Віват, 2024. 512 с. 6. Девайн М. Це ОК, якщо ви не ОК. Як пережити горе і втрату / пер. з англ. Є. Овсяннікової. Київ: Видавництво Букшеф, 2024. 336 с. 7. Золотухіна С., Левченко Н., Радіонова Н. Філософія як життя та пошук мудрості: прологомени до сковородизнавства ХНПУ імені Г.С. Сковороди Новий Колегіум № 4 (116), 2024, С. 64 – 71. 8. Култаєва М., Радіонова Н. (2023). Просвітницька мобільність і романтичне прискорення: Г. Сковорода та М. Гоголь (філософсько-освітні та культурно-антропологічні розвідки). Київ: Вид-во «Люди́ла». 9. Менсон, М. Витончене мистецтво забивати на все. Нестандартний підхід до проблем / пер. з англ. А. Яшук. Київ: Наш Формат. 2024. 160 с. 10. Морець В. Про людське в Людині. Харків-Київ. Вид. О. Савчук, 2024, 336 с. 11. К’еркегор С, 2025, Страх і трепет. Діалектична лірика. Львів.: Вид-во «Апріорі», 184 с. 12. Маккеон Г. Есенціалізм. Мистецтво визначати пріоритети / пер. з англ. А. Дудченко. Київ: Наш Формат, 2024. 240 с. 13. Ренд, А. Чеснота еґоїзму. Пер з англ. Є. Наумук, К. : Наш Формат, 2024, 208 с. 14. Почепцов Г. Г. 2022, Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дій. – Х. : Віват. 15. Почепцов Г. Тоталітарна людина. Нариси тоталітарного символізму і міфології. К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2024, 176 с. 16. Х’юмер, М. (2024). Знання. Реальність. Цінність: Вступ до аналітичної філософії майже всіх. Пер. з англ. М.Є. Бистрицького. К.: Дух і Літера, 404 с.			
Допоміжна			
1. Андрущенко, В. 2025, Просвітницька одісея розуму. Київ : Знання України, 524 с. 2. Бойчук Ю., Левченко Н. (2024) Григорій Сковорода – ключова постать в українській духовній традиції від давнини до сучасності. Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Літературознавство. Вип. 1(103). 3. Вільджтейн Б. Недовершений час. Пер. з польс. Д. Пінчевської, Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023, 640 с. 4. Ворбертон Н. Коротка історія філософії / пер. з англ. А. Марховська; 2-ге вид. Київ: Наш Формат, 2024. 224 с. 5. Джонсон, П. 2022, Інтелектуали. Пер. з англ. Л. Гребенюк, Х. : Віват, 560 с. 6. Зебальд В. Повітряна війна і література. Пер. з нім. Р. Осадчук, Харків: ist publishing, 2023, 176 с. 7. Зонтаг С. Спостереження за болем інших. Пер. з англ. Я. Стріхи, Харків: ist publishing, 2024, 144 с. 8. Колк Бессель ван дер. Тіло веде лік. Як лишити психотравми в минулому / пер. з англ. А. Цвіри. Харків: Віват. 2022, 624 с. 9. Нечуй-Левицький І. Українська демонологія. К. Стилет і Стилос, 2025, 168 с.			

10. Ловлес Дж. Іди туди, де страшно. І матимеш те, про що мрієш / пер. з англ. Т. Микитюк. Київ: Видавництво Букшф, 2022. 320 с.
11. Менсон, М. Витончене мистецтво забивати на все. Нестандартний підхід до проблем / пер. з англ. А. Яшук. Київ: Наш Формат. 2024. 160 с.
12. Озерна Д. Бути окей. Що важливо знати про психічне здоров'я. Київ: Yakaboo Publishing. 2023. 256 с.
13. Радіонова Н. Феномен жахливого у життєтворчості М. Гоголя: філософсько-антропологічний аналіз HUMANITIES STUDIES: збірник наукових праць / Голов. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск 23 (100), С. 101 – 107.
14. Слотердайк П. Терор з повітря. Пер. з нім. О. Григоренко, Харків: ist publishing, 2023, 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Українського філософського фонду URL: <http://www.philosophy.ua>
2. Електронна бібліотека «Diasporiana» URL: <http://diasporiana.org.ua>
3. Електронна бібліотека україномовних творів URL: <http://chtyvo.org.ua/>
4. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» URL: <http://lib.ukma.edu.ua>
5. Google Books URL: <http://books.google.com>
6. Internet Encyclopedia of Philosophy URL: <http://iep.utm.edu>
7. PhilPapers URL: <http://philpapers.org>
8. Project Gutenberg URL: <http://gutenberg.org>
9. Stanford Encyclopedia of Philosophy URL: <http://plato.stanford.edu>

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/МОДУЛЯ

<http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-filosofiyi>
<https://lms.hnpu.edu.ua/course/view.php?id=1588>